

OD WSCHODU DO ZACHODU SŁOŃCA,
CZYLI CO SIĘ DZIAŁO W SOPLICOWIE (2).
ŚNIADANIE W SOPLICOWSKIM DWORZE

JULIA
MIŚKOWICZ

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania języka polskiego dla szkoły podstawowej

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – dr Jolanta Sawicka-Jurek

Recenzja merytoryczna – Dorota Dąbrowska

Bożena Świąch

dr Beata Rola

Urszula Borowska

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019

Ośrodek Rozwoju Edukacji

Aleje Ujazdowskie 28

00-478 Warszawa

www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Tytuł lekcji:

Od wschodu do zachodu słońca, czyli co się działo w Soplicowie (2). Śniadanie w soplicowskim dworze

Cele ogólne:

Uczeń: rozumie wymowę tekstu poetyckiego.

Cele operacyjne:

Uczeń: potrafi określić nastrój i sytuację liryczną w wierszu, doskonali rozumienie tekstu poetyckiego, umie słuchać ze zrozumieniem, koncentruje uwagę, rozwija twórcze myślenie i wyobraźnię, redaguje wypowiedzi na określony temat, jest wrażliwy na piękno żywego słowa.

Metody/Formy pracy:

praca z tekstem, indywidualna, grupowa, przekład intersemiotyczny.

Środki dydaktyczne:

fragment Księgi I *Pana Tadeusza* (Śniadanie), menu śniadaniowe z różnych restauracji, zdjęcia z filmu przedstawiające śniadanie/fragment filmu.

Opis przebiegu lekcji:

1. Uczniowie zostają wcześniej poproszeni o to, by napisali, z czego składa się ich domowe śniadanie, o jakiej porze jest podawane, kto się nim zajmuje, a także kto uczestniczy w śniadaniu.
2. Nauczyciel inicjuje rozmowę na temat śniadania. Uczniowie wymieniają się informacjami o potrawach, napojach, porze śniadania. Nauczyciel dzieli uczniów na grupy. Każda z nich otrzymuje menu śniadaniowe zaczerpnięte z różnych restauracji. Grupy porównują domowe zestawy śniadaniowe z tymi z restauracji. Zauważają podobieństwa i różnice.
3. Nauczyciel mówi, że teraz poznają śniadanie staropolskie, szlacheckie, i razem z mieszkańcami soplicowskiego dworu zasiądą do stołu. Czyta fragment *Pana Tadeusza*. Nauczyciel pozwala uczniom na wyrażanie zdziwienia lub też próbę rozmowy na temat obyczajów kulinarnych w Soplicowie. Grupy pracują, odpowiadając na pytania (grupy zajmują się różnymi pytaniami): *Gdzie toczy się akcja opisana w przeczytanym fragmencie? Kto uczestniczy w wydarzeniach i co robi? Jaki posiłek jedzą bohaterowie? Jakie potrawy pojawiają się na śniadaniu? Na jakich naczyniach podawano dawniej potrawy? Na czym polega ceremonia przygotowania kawy? Co podawano do picia? Jakie wędliny jedzono? Jakie zapachy unosiły się w pomieszczeniach? Jakie odgłosy można było usłyszeć w izbie? Jaka atmosfera panowała podczas śniadania?*

4. Grupy prezentują swoje odpowiedzi, na tablicy i w zeszytach pojawia się notatka graficzna. Nauczyciel pyta o porównanie śniadania w Soplicowie z tym jadany współcześnie. Uczniowie dostrzegają różnice.
5. Nauczyciel prezentuje soplicowskie śniadanie, pokazując fotosy z filmu lub jego fragmenty. W rozmowie kierowanej przez nauczyciela uczniowie dochodzą do wniosku, że sarmackie śniadanie było okazją do rozmów, spotkań, odbywało się bez pośpiechu, było celebrowane.
6. Nauczyciel zwraca uwagę na ogromne znaczenie zwyczajów, w tym celebrowanie śniadania. Pyta uczniów o ich odczucia, w rozmowie kieruje ich uwagę na wartości zawarte w tradycjach, w tym rodzinne, podkreśla znaczenie wspólnoty tworzącej się wokół tradycji i wartości.
7. Nauczyciel aranżuje rozmowę w parach, zwracając uwagę na to, żeby uczniowie skupili się na celach i NaCoBeZU. Po rozmowie nauczyciel zbiera w rundce bez przymusu opinie uczniów.
8. W domu uczniowie wykonują ilustrację do fragmentu.

Komentarz metodyczny

1. Jest to kolejna lekcja z cyklu, w projekcie dotyczącym fragmentów „*Pana Tadeusza*”, obejmującym poznanie fragmentów: *Wschód słońca* (Księga II), *Śniadanie* (Księga II), *Grzybobranie* (Księga III), *Chmury* (Księga III), *Sad* (Księga II), *Burza* (Księga X), *Wieczera* (Księga I) i *Zachód słońca* (Księga II) stanowiących całość, mających ukazać piękno opisów przyrody i codzienne życie mieszkańców dworu na ich tle. Oczywiście każda z tych propozycji może stanowić osobną lekcję, jednak aby projekt przyniósł pożądane rezultaty, warto zrealizować je wszystkie, najlepiej w tej kolejności – uczniowie uczestniczą niejako w życiu Soplicowa od wschodu do zachodu słońca.
2. Nauczyciel dyscyplinuje uczniów, podając czas pracy, udziela wskazówek.
3. Uczniowie ze SPE otrzymują częściowo wypełnioną notatkę.
4. Kompetencje: **kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji** – umiejętność **czytania i pisania oraz rozumienia** informacji pisemnej, **porozumiewania się** w mowie i piśmie w różnych sytuacjach, rozróżniania i wykorzystywania różnych typów źródeł, poszukiwania, gromadzenia i przetwarzania informacji, wykorzystywania pomocy oraz formułowania i wyrażania własnych argumentów; **kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie uczenia się** – zdolność autorefleksji, skutecznego zarządzania czasem i informacjami, konstruktywnej pracy z innymi osobami, zachowania odporności oraz zarządzania własnym uczeniem się i karierą; **kompetencje obywatelskie** – zdolność działania jako odpowiedzialni obywatele oraz pełnego uczestnictwa w życiu obywatelskim i społecznym; **kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji**

kulturalnej – rozumienie sposobów kreatywnego wyrażania i wymiany pomysłów i znaczeń w różnych kulturach, za pomocą różnych rodzajów sztuki i innych form kulturalnych, oraz poszanowanie dla tego procesu.

5. **Treści interdyscyplinarne** – historyczne (Wielka Emigracja, obyczaje sarmackie).